

Ыстық тамақты ұйымдастыру туралы талдама

2021 – 2022 оқу жылы

2021- 2022 оқу жылының 02 қыркүйек №57/8 н/қ негізінде тегін ыстық тамақты ұйымдастыру туралы бекітілген бұйрық бойынша жекелеген санаттағы білім алушылардың дұрыс, мезгілінде тамақтануын ұйымдастырып, есепке алуға жауапты әлеуметтік педагог Максимова Г.Т бекітілді. Әлеуметтік педагогтың гимназия бойынша зерттеу жұмыстарының нәтижесінде атаулы әлеуметтік көмек алатын, аз қамтылған, көпбалалы және жетім және ата – ананың қамқорлығынсыз қалған 6 білім алушы ата – аналарының Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 24 сәуірдегі № 158 бұйрығы, 10-қосымшаға сәйкес "Жалпы білім беретін мектептердегі білім алушылар мен тәрбиеленушілердің жекелеген санаттарын тегін және жеңілдікпен тамақтандыруды ұсыну" мемлекеттік қызметті көрсету қағидалары негізінде құжаттары жинақталып, ыстық тамақпен қамтылды.

Тамақтандырудың сапасына мониторинг жүргізу жөніндегі комиссия құрамын құру туралы 2021ж 31 тамыз №55/8- н/қ бұйрық негізінде төмендегідей комиссия құрамы бекітілді:

Комиссия құрамының төрағасы

Г.О. Мукашева - №6 ХГ директоры

Комиссия мүшелері:

Б.И. Жасағанбергенова - директордың тәрбие жұмысы жөніндегі орынбасары

Г.А.Жумамуратова - гимназияның шаруашылық меңгерушісі

Г.Т. Максимова - әлеуметтік педагог

С.З. Абдуллина – кәсіподақ ұйымының төрағасы

А.С. Бекбулатова - ата – аналар төрайымы

А.Р. Хасенова - гимназия медбикесі

Тамақтандырудың сапасына мониторинг жүргізу жөніндегі комиссия құрамы жыл бойы гимназия асханасының материалдық – санитарлық жағдайын, жаңа оқу жылына дайындығын және жеке санаттағы білім алушылардың бекітілген кестеге сәйкес тамақтануын, медбикенің күн сайын халықтың санитарлық – эпидемиологиялық салауаттылығы саласындағы нормативтік құқықтық актілердің талаптарына сәйкес бракераж журналына жазу арқылы дайын тағамның сапасына бағалау жүргізуін, мектеп асханасының талапқа сай жұмыс жасауы, тамақтың бекітілген ас мәзірі бойынша әзірленуін тексеру мақсатында ай сайын тамақтану сапасына мониторинг жүргізіліп отырды. Зерделеу барысында анықталған мәселелер төмендегідей болды:

Ыдыстармен қамтылуы және ыдыс жуатын бөлменің жай – күйін тексеру барысында ыдыс жуатын бөлме таза, ыдыстар орынды қойылған. Жарықтары, сынығы бар, шеттері сынған, деформацияланған ыдыстар болған жоқ. Ас блогындағы қоймаларда тағамдар сақталу ретімен қойылған. Бракераж журналы бар. Медбике күн сайын халықтың санитарлық – эпидемиологиялық салауаттылығы саласындағы нормативтік құқықтық актілердің талаптарына сәйкес бракераж журналына жазу арқылы дайын тағамның сапасына бағалау жүргізіп отырады. Асханада білім алушылар мен мұғалімдердің сатып алуына қол жетімді бағамен буфеттік тағамдар бар. Буфет түрінде балаларға самса, тоқаш сатылады, бағасы ілінген. Асханадағы ілінген ас мәзірінде тағамның атауы, әрбір дайын тағамның шығуы көрсетілген. Ас мәзірінде көрсетілген тағамдар мен аспаздық өнімдердің атаулары пайдаланылған рецептуралар жинақтарында және технологиялық карталарда көрсетілген атауларға сәйкес. Тыйым салынған өнімдер сатылмайды. Асхананың жалпы санитарлық жағдайы таза болды. Талапқа сәйкес келмеген тұстарын, кеткен кемшіліктерді уақытымен орындап отырды. Асханаға кіре беріс жерде қол жуатын бөлме бар. Ауыз су режимін сақтау, экологиялық таза ауыз сумен (қайнатылған су, су бұрқак) қамтамасыз етілген. Асханада 6 қол жуғыш, 2 электрлі қол кептіргіш орнатылған. Тамақ сақтайтын 3 мұздатқыш, 1 тоңазытқыш бар. 3 электрлі пеш жұмыс істеп тұр. Жалпы асханада балалардың тамақтануына барлық жағдай жасалғаны көзге

түсті. Ас блогының эстетикалық безендерілуі 2022ж наурыз айында жүзеге асырылды.

Бістық тамақты ұйымдастыру бойынша 2021-2022 оқу жылына жоспар құрылды. Жоспар бойынша берілген шаралар барлық білім алушылармен жүргізілді. Қыркүйек айында білім алушылардан «Ас – адамның арқауы» тақырыбында сауалнама алынды. Асхана қызметкерлерінің дайындаған тағамдарының сапасын, көрсеткен қызметтерінің жағдайын, тамақтану ережесі мен мәдениетін және тазалық гигиенасын қаншалықты білетіндігін анықтау мақсатында алынған сауалнамаға 4 – 9 сынып арасынан 340 білім алушы қатысты.

Сауалнама қорытындысы бойынша төмендегідей нәтиже көрсетті:

№	Сұрақтар	Жауаптар		
1	Асханаға кіріп бара жатқанда тазалық гигиенасын қолданасыз ба?	Ия – 340 / 100%	Жоқ -0	
2	Тамақтану ережесің білесіз бе?	Ия – 340 /100%	Жоқ - 0	
3	Асхананың тамағы дәмді ме? (буфеттік , ыстық тағамдар)	Ия дәмді – 210/ 62 %	Жоқ –50 / 15%	Орташа – 80/ 23 %
4	Ас мәзіріне қандай тағам түрі қосылғанын қалайсыз?	Палау– 125 /37% Тұшпара – 65 /19% Өртүрлері ботқа - 46 / 13% Пицца – 79/ 23 % Донер – 25 / 8 %		
5	Асханаға күніне неше рет келесіз?	Бір рет – 191/ 56%	Екі рет – 102 / 30%	Кейде – 47 / 14%
6	Асхана қызметкерлерінің Сізге көрсеткен қызметі ұнайды ма?	Ұнайды – 133/ 39 %	Қанағаттанарлық - 121/ 35 %	Ұнамайды – 86 / 25 %

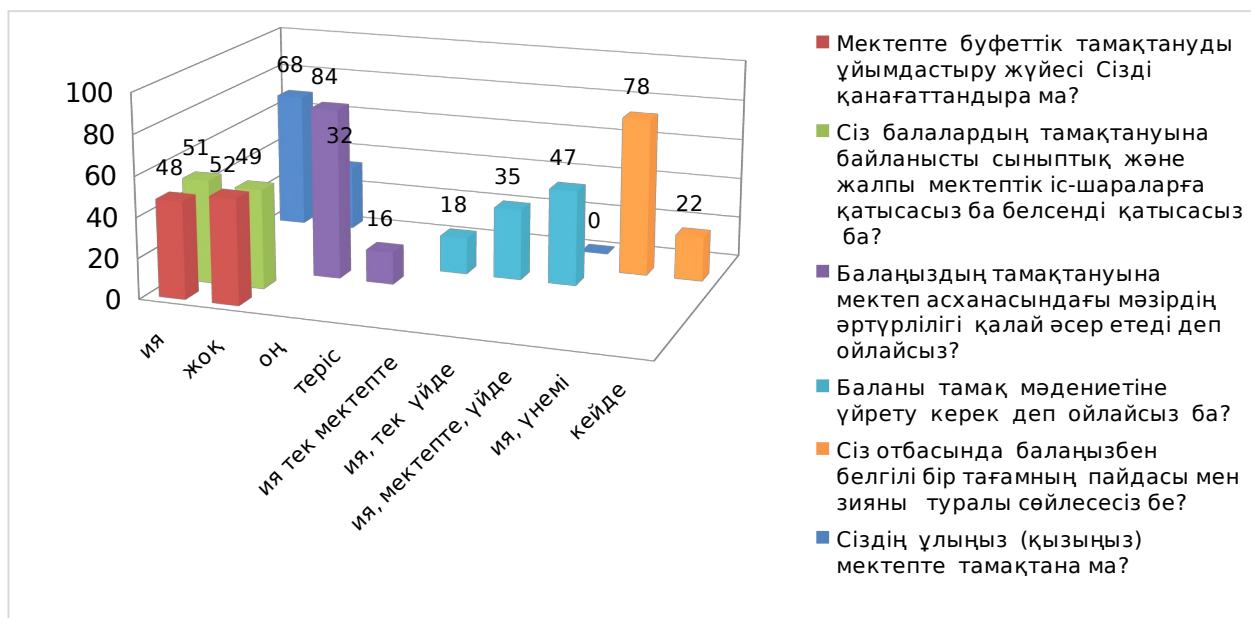
Берілген сауалнама қорытындысы бойынша тазалық гигиенасын сақтау, тамақтану ережесін білетін білім алушылар 100% деңгейін көрсетті. Білім алушылар ас мәзіріне күнделікті ас мәзірінен бөлек 79 білім алушы 23 % пицца, 25 білім алушы 8 % донер тағамдарының асханада болуын сұраған. Асхана қызметкерлерінің қызметіне қатысты 121 білім алушының 35 % қанағаттанарлық деп жауап берді. Сауалнама нәтижесі бойынша сынып жетекшілерге, ата – аналарға ұсыныс, білім алушыларға тағамдардың пайдасы мен зияны туралы түсінік жүргізілді.

Денсаулық күніне орай 10 қыркүйек күні №6 Хромтау гимназиясында салауатты өмір салтын және спортпен шұғылдануды белсене насихаттау мақсатында денсаулық күні өткізілді. Аталған шараға гимназия ұжымы мен білім алушылар түгел қатысты. Денсаулық күніне орай салауатты өмір салтын ұстану - тек пайдалы ғана емес, сонымен қатар қызық та, әрі көңілді екенін көрсетуге бағытталған түрлі спорт шаралары ұйымдастырылды. Алдымен жаппай жаттығу жасалды, 9-10-11 сыныптар арасында футбол, 5-6 сыныптар арасында асық, бес тас ойындары, 7-8 сыныптар арасында эстафеталық ойын, бастауыш сыныптар арасында арқан тартыстан жарыс ұйымдастырылды.

2021 жылдың 18 қазан күні 5 - сынып білім алушыларымен «Дұрыс тамақтану ережелері» тақырыбында салауатты өмір салтын ұстанудың басты ережесі де дұрыс тамақтануды білуі туралы түсінік беру. Дұрыс тамақтану ережелерімен таныстыру мақсатында әңгіме – сабақ өткізілді. сабақ барысында балаларға дұрыс тамақтанудың адам ағзасына пайдасы туралы әңгімелеп берілді. Дұрыс тамақтану ережелері мен дұрыс тамақтанудың негізгі шарттарымен таныстырылды. Білім алушылар салауатты өмір салтын ұстанып, спорттық жаттығулармен қатар тамақтанудың негізгі шарттарын сақтап жүреміз деген қорытындыға келді.

Қараша айының 05 – 12 аралығында ата – аналардан «Тамақтану ата – ана көзімен» атты тақырыпта баланың тамақтануы туралы сауалнама алынды. Сауалнамаға гимназия бойынша 565 ата – ана қатысты. Сауалнама нәтижесінде ата – аналар балаларының тамақтануына байланысты сұрақтарға толық жауап берді. Отбасында ата – аналардың балаларымен тамақтану мәдениеті және тағамның пайдасы мен зияны туралы әңгімелесетіні байқалды.

«Тамақтану ата – ана көзімен» тақырыбындағы ата – аналарға арналған сауалнаманың салыстырмалы көрсеткіші:

10 наурыз күні «Ағзаға пайдалы тағамдар» 5,6-сынып білім алушыларымен пікірталас жүргізілді. Оқушылардың пайдалы тағамдардың түрлері туралы білімдерін тереңдету. Адамның ағзасына қажетті тағамдағы заттардың ерекшелігін түсіндіру. Пайдалы тағамдардың түрлерімен таныстыру мақсатында өткізілген пікірталас білім алушылардың жағдаятты шешу, мақал – мәтелдерді аяқтау тапсырмаларымен жалғасты. Пікірталас соңында денсаулық мықты болу үшін не істеу керектігі туралы кеңестер берілді. Білім алушылардың дұрыс тамақтануын ұйымдастыру бойынша ата – аналарға ұсыныс берілді.

31 наурыз күні гимназияның білім алушыларымен адам ағзасының барлық мүшелері мен жүйелерінің қалыпты қызмет атқаруы үшін дұрыс ұйымдастырылған тамақтану тәртібі туралы түсінігін кеңейту мақсатында тамақтану процесіне байланысты сауалнама жүргізілді. Сауалнама **Google** формасында алынды. Сауалнамаға 4 - 11 – сынып білім алушылары қатысты. Сауалнама қорытындысы юбойынша білім алушылардың дұрыс тамақтану туралы түсінігі бар екені байқалды. 97,1% - ы тамақтану адамның денсаулығын нығайтып, ойлау қабілетін дамытады деп жауап берген. 107 білім алушы, 38,1 % фастфуд тағамдарын жиі пайдаланатынын көрсетсе, 174 білім алушы, 61,9% фастфуд тағамдарын тұтынбайтыны белгілі болды. Тәулігіне 3 немесе 4 рет тамақтану керек деп 92,5% - ы жауап берген. Білім алушылардың -199 /71,3% таңертеңгі ас ішетіні белгілі болды. 5,7 % таңғы ас ішпейді. Білім алушыларға дұрыс, уақытылы тамақтанудың пайдасы туралы кеңес беру, түсіндіру жұмыстарын жүргізу туралы сынып жетекшілерге ұсыныс берілді.

Қорытынды:

Ас блогындағы жалпы санитарлық жағдайы таза. Ішінара болған санитарлық жай – күйінің кемшіліктері уақытылы орындалды. Сынған ыдыс – аяқтар табылып, акт

жасалды және уақытында кемшіліктерін дұрысталды. 2021-2022 оқу жылының қорытындысы бойынша асхана қызметінің жұмысы жақсы деңгейді көрсетті. Білім алушылармен дұрыс тамақтану, тамақтанудың пайдасы мен зияны туралы іс – шаралар өткізілді. Тамақтану туралы білім алушылар және ата – аналармен сауалнама жүргізілді.

2022-2023 оқу жылына ұсыныс:

- Ас блогындағы жылу жүйелерінің жарамдылығын тексеру, қажетіне қарай ауыстыруды жоспарлау, кәріздерді тазарту, ақтау, бояу жұмыстарын орындау.
- Дұрыс тамақтану туралы білім алушыларға тиімді ақпараттар, кеңестер беру.